

Rok 1911.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXIV. — Wydana i rozesłana dnia 8. sierpnia 1911.

Treść: (M 152 i 153.) 152. Rozporządzenie, dotyczące częściowej zmiany rozporządzenia ministerialnego z dnia 30. marca 1900 o uregulowaniu egzaminów państwowych i egzaminów szczególnych w akademach technicznych. — 153. Reskrypt, dotyczący Najwyższego zatwierdzenia nowego statutu e. k. Komisji centralnej dla pieczy nad zabytkami.

152.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty z dnia 1. sierpnia 1911,

dotyczące częściowej zmiany rozporządzenia ministerialnego z dnia 30. marca 1900, Dz. u. p. Nr. 73, o uregulowaniu egzaminów państwowych i egzaminów szczególnych w akademach technicznych.

Na zasadzie upoważnienia, udzielonego Najwyższem postanowieniem z dnia 11. czerwca r. b., postanawiam uchylić § 58. rozporządzenia ministerialnego z dnia 30. marca 1900, Dz. u. p. Nr. 73, o uregulowaniu egzaminów państwowych i egzaminów szczególnych w akademach technicznych i wydać natomiast aż do ewentualnego ogłoszenia nowego regulaminu egzaminów państwowych dla akademii technicznych postanowienia następujące:

Egzamina szczególne odbywa się z reguły przy końcu wykładów; można jednak składać egzamina te dodatkowo także w ciągu najbliższych czterech półroczy, uzyskawszy zezwolenie dzickana, a po tym terminie zezwolenie rektora.

W ciągu okresów czasu, oznaczonych w ustępie poprzedzającym, nie są takie egzamina dodatkowe przywiązane do pewnych terminów.

W tym samym czasie i pod tymi samymi warunkami można raz jeden powtórzyć egzamin szczególny, złożony z postępem niedostatecznym; między pierwszym składaniem a powtórzeniem egzaminu musi jednak upływać okres przynajmniej jednego półroczca.

Każdy kandydat egzaminacyjny ma złożyć przed przystąpieniem do egzaminu szczególnego taksę, wynoszącą przy egzaminach z przedmiotów rocznych o więcej jak 2 godzinach wykładu na tydzień albo z wykładów półrocznych o więcej jak 4 godzinach wykładu na tydzień 10 K, a z przedmiotów o tej lub mniejszej liczbie godzin wykładowych 6 K.

Przytem należy liczyć 2 godziny ćwiczeń za jedną godzinę wykładu.

Sluchaczy, uwolnionych całkowicie lub w połowie od opłaty czesnego, uwolni się także od składania taksy egzaminacyjnej całkowicie lub w połowie.

Taksy, złożone przez kandydatów, którzy nie zgłosili się do egzaminu, przepadają, o ile kandydaci nie zdołają wykazać dostatecznego powodu na usprawiedliwienie niezgłoszenia się.

Postanowienia te wchodzą w życie z rokiem naukowym 1911/12.

Stürgkh wr.

153.

Reskrypt Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 2. sierpnia 1911, dotyczący Najwyższego zatwierdzenia nowego statutu c. k. Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami.

Jego c. i k. Apostolska Mość raczył Najmościwiej zatwierdzić Najwyższem postanowieniem z dnia 31. lipca 1911 następujący nowy statut c. k. Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami:

Statut Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Komisa centralna dla pieczy nad zabytkami jest powołana do bezpośredniego wykonywania pieczy publicznej w celu badania i zachowywania zabytków sztuki i pomników historycznych.

Działalność jej ma rozciągać się na wszystkie zabytki z czasów dawniejszych w najszerszym znaczeniu tego słowa, których utrzymanie leży w interesie publicznym z powodu ich doniołości dla dziejów, historii kultury lub historii sztuki albo ich wartości estetycznej.

Wyjątek stanowią zabytki pisemne (archivalia), dla których wyda się postanowienia osobne.

Do zakresu działania Komisyi centralnej należą także sprawy ochrony pamiątek ojczystych, o ile pozostają w związku z pieczą nad zabytkami.

§ 2.

Co do zabytków z czasów przedhistorycznych i pierwszych czasów historycznych oraz zabytków starożytnych należy do Komisyi centralnej pieczę nad ich zachowywaniem tylko o tyle, o ile zabytki te nie są umieszczone w muzeach państwowych.

Komisa centralna ma nadzorować prace poszukiwawcze i odkopywania. Austryackiemu Instytutowi archeologicznemu zastrzeżone są stosownie do statutu, zatwierzonego przez Najwyższego Pana, systematyczne umiejętności odkopywania i inne badania, jak również ogólnie-umiejętnie publikacje z dziedziny archeologii.

§ 3.

Na czele Komisyi centralnej stoi protektor, mianowany przez Cesarza, który w razie potrzeby

zastępuje interesa Komisyi w obec Najjaśniejszego Pana.

Komisa centralna ma swą siedzibę w Wiedniu i składa się z prezydenta i wiceprezydentów, z Rady dla pieczy nad zabytkami jako organu doradczego i z Urzędu państwowego dla pieczy nad zabytkami.

Dla poszczególnych królestw i krajów albo dla kilku z nich ustanowi się konserwatorów krajowych, którzy podlegają Komisji centralnej. Co do stosunków służbowych konserwatorów krajowych do politycznych władz krajowych wyda się osobne zarządzenia.

W związku z Komisją centralną utworzy się Instytut dla historii sztuki, a ewentualnie także instytuty dla badań przedhistorycznych i numizmatycznych.

§ 4.

Agendy Komisyi centralnej należą do zakresu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty, któremu Komisa ta składa bezpośrednio sprawozdania w wszystkich sprawach budżetowych i administracyjnych, oraz wymienionych w statucie niniejszym sprawach osobistych i w poszczególnych wypadkach na osobne wezwanie.

§ 5.

C. k. władze mają wspierać Komisję centralną i jej organa w ich działalności i wchodzić z nią w styczność zarówno na szczególne żądanie jak i bez wezwania, jeżeli dowiedzą się w swym zakresie działania o istnieniu, wadliwym stanie lub jakimkolwiek zagrożeniu pewnego zabytku. Powinny one uwzględnić w obrębie swego zakresu działania życzenia i opinie Komisyi centralnej w kierunku fachowym. Zakłady, utrzymywane lub subwencyjowane przez państwo, są powołane do popierania Komisyi centralnej.

Prezydium.

§ 6.

Prezydenta i wiceprezydentów mianuje Cesarz na propozycję protektora na podstawie wniosku, który przedłoży Minister wyznań i oświaty.

Prezydent kieruje czynnościami, zastępuje Komisję centralną na zewnątrz i przewodniczy na posiedzeniach Rady dla pieczy nad zabytkami.

W razie przeszkody zastępuje go jeden z wiceprezydentów.

Rada dla pieczy nad zabytkami.

§ 7.

Rada dla pieczy nad zabytkami składa się najwyżej z 50 członków, mianowanych przez protektora na wniosek prezydenta na przemię pięciu lat; po upływie tego czasu mogą członkowie ci być powołani ponownie.

Członkowie nie otrzymują żadnych poborów za piastowany urząd honorowy.

§ 8.

Na członków Rady dla pieczy nad zabytkami powołuje się mężów, którzy położyli uznane załugi na polu badania zabytków, pieczy nad nimi i ochrony pamiątek ojczystych.

Przy wyborze członków należy uwzględnić w sposób odpowiedni poszczególne królestwa i kraje według ich liczby ludności i znaczenia dla pieczy nad zabytkami.

§ 9.

Radzie dla pieczy nad zabytkami, którą prezydent ma zwoływać przynajmniej raz na rok dla obradowania nad zasadniczymi sprawami, dotyczącymi ochrony zabytków, należy przedkładać sprawozdanie o najważniejszych czynnościach Komisji centralnej.

Z łona Rady może prezydent powołać komisję dla obradowania nad poszczególnymi sprawami lub kompleksami spraw.

Prezydent ma prawo żądać od członków opinii co do konkretnych kwestii pieczy nad zabytkami. Członkowie są w tym wypadku obowiązani wydać opinie te z wszelkim możliwym pośpiechem.

Członkom wolno przedstawiać prezydentowi w każdym czasie wnioski, obejmujące inicjatywę; są oni obowiązani uwiadomić prezydenta lub konserwatorów krajowych o spostrzeżeniach w swej siedzibie oraz poza obrębem tejże, które wymagają wkroczenia Komisji centralnej.

Urząd państwowego dla pieczy nad zabytkami.

§ 10.

Urząd państwowego dla pieczy nad zabytkami składa się z urzędników, posiadających wykształcenie w dziale historii sztuki, oraz z urzędników, wyszkolonych technicznie i urzędników z wykształceniem prawniczym o charakterze rzeczywistych urzędników państwowych, tudzież z generalnych konserwatorów historyczno-artystycznych i technicznych, ustalonych za odpowiednią remunerację.

Dla każdego z poszczególnych krajów lub obszarów zamianuje się jednego konserwatora krajo- wego historyczno artystycznego i jednego tech-

nicznego w charakterze rzeczywistych urzędników państwowych.

Ponadto można ze zezwoleniem protektora mianować architektów, techników, artystów itd. konsulentami Komisji centralnej; będą oni wysyłani w poszczególnych wypadkach za wynagrodzeniem celem składania sprawozdań lub kierowania szczególnie ważnymi robotami.

Wszystkich funkejonaryuszy i urzędników, wymienionych w ustępie 1. i 2., mianuje względnie ustanawia Minister wyznań i oświaty na wniosek prezydenta po uprzednim zatwierdzeniu protektora, o które prezydent ma postarać się.

Urzęduowi państwowemu dla pieczy nad zabytkami i konserwatorom krajowym ma Minister wyznań i oświaty przydać nadto potrzebny personal pomocniczy do służby kancelaryjnej i rachunkowej oraz do wykonywania praktycznej pieczy nad zabytkami (fotografię, fotogrammetry, restauracyi malarской itp.).

Urzędnik, któremu poruczono obrót pieniężny, odpowiada i ręczy w obec Ministerstwa wyznań i oświaty za obrót ten, o ile on odnosi się do odbioru, przechowywania, fruktyfikacji, wydawania i przesyłania, oraz za należyty stan inwentarza urzędu.

Potrzebną ilość urzędników i funkejonaryuszy oraz ich przydzielenie do poszczególnych klas rangi, względnie wyznaczenie wysokości ich remuneracji ustala Minister wyznań i oświaty na wniosek prezydenta po zatwierdzeniu protektora, o które prezydent ma postarać się; zapotrzebowania tego należy żądać drogą preliminarza, który ma być corocznie ułożony i zatwierdzony przez protektora.

§ 11.

Konserwatorzy krajobrazowi mają według instrukcji, która będzie zatwierdzona przez Ministerstwo wyznań i oświaty, zajmować się w wzajemnym porozumieniu wszystkimi sprawami, odnoszącymi się do pieczy nad zabytkami, w przydzielonym im obszarze, a zwłaszcza przeprowadzić w celach administracyjnych urzędowe spisanie tych zabytków.

Starszy rangą z obu konserwatorów krajobrazowych zastępuje Komisję centralną na zewnątrz w granicach swego okręgu urzędowego i komunikuje się w sprawach, należących do konserwatorów, wprost z odnośnymi urzędami, korporacjami i osobami prywatnymi.

W przypadkach, w których obaj konserwatorzy krajobrazowi pewnego okręgu urzędowego nie mogą zgodzić się z sobą, należy przedłożyć sprawę Urzęduowi państwowemu dla pieczy nad zabytkami.

Urzęduowi temu są dalej zastrzeżone:

- 1) sprawy demolowania,
- 2) zmiany przy zabytkach, które przekształcają zupełnie stan wyglądu zewnętrznego,

c) sprawy, w których decyzja należy do jednego z Ministerstw albo w których Urząd państwo dla pieczy nad zabytkami przynajmniej subwencję,
d) inne sprawy, które Urząd państwo dla pieczy nad zabytkami zastrzegł sobie osobno do załatwienia.

§ 12.

Tok czynności w Urzędzie państwowym dla pieczy nad zabytkami ma polegać na współdziałaniu urzędników historyczno-artystycznych, technicznych i prawniczych, przyczem jednak należy zawsze utrzymywać fachowy charakter Komisyi centralnej. W sprawach ważniejszych mają współpracować konserwatorzy generalni, do których należy nadto nadzorowanie czynności konserwatorów krajowych i proponowanie urzędników historyczno-artystycznych i technicznych, którzy mają być mianowani.

§ 13.

Zawodowymi, to jest historyczno-artystycznymi lub technicznymi urzędnikami Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami można mianować tylko tych, którzy posiadają pewne wykształcenie przygotowawcze. Dowodem tego wykształcenia jest u urzędników historyczno-artystycznych doktorat filozofii (przedmiot główny: historia sztuki, nauka starożytności, prehistorya), uzyskany na jednym z uniwersytetów krajowych, a u urzędników technicznych złożenie obu egzaminów zawodowych z działu budownictwa lądowego na jednej z krajowych akademii technicznych (z pierwszeństwem dla kandydatów, którzy uzyskali stopień doktora techniki) albo świadectwo ukończenia szkoły architektury na jednej z krajowych akademii sztuk pięknych.

Po urządzeniu kursu wykształcenia dla pieczy nad zabytkami będą kandydaci musieli wykazać nadto ukończenie kursu tego.

Instytut dla historyi sztuki.

§ 14.

Naczelnikiem Instytutu dla historyi sztuki będzie mianowany profesor szkoły wyższej, ustalony za remunerację.

Należy mu przydać potrzebnych urzędników historyczno-artystycznych i technicznych oraz personal pomocniczy. Mianowanie funkcyjaryuszy tych należy do Ministra wyznań i oświaty po uprzednim zatwierdzeniu protektora, o które ma prezydent postarać się.

Co do wykształcenia urzędników Instytutu dla historyi sztuki obowiązują postanowienia § 13.

§ 15.

Instytut dla historyi sztuki ma wypracować ogólną naukową austriacką topografię sztuki, urządzić osobne publikacje ważnych zabytków lub grup zabytków, nadzorować odnośnie muzea państwowego lub subwencyjonowane przez państwo, tudzież organizować kursa kształcenia w pieczy nad zabytkami i kierować nimi. Ponadto może on uczestniczyć także w zadaniach fachowych ogólnych, nie odnoszących się specjalnie do Austrii.

§ 16.

Te same zasady mają mieć zastosowanie do instytutów dla badań przedhistorycznych i numizmatycznych, które będą ewentualnie utworzone.

Opiekuni zabytków, korespondenci, członkowie honorowi.

§ 17.

Na wniosek prezydenta Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami może protektor ustanowić opiekunów zabytków, którzy sprawują urząd honorowy i są powołani do wspierania konserwatorów krajowych przez doniesienia o odkryciach, o zagrożeniu zabytków lub o innych sprawach ważnych dla pieczy nad nimi.

Opiekuni zabytków wstąpią w miarę potrzeby i kwalifikacji w miejsce obecnych konserwatorów Komisyi centralnej. Będzie się ich ustanawiać w każdym poszczególnym wypadku po upływie okresu urzędowania obecnych konserwatorów albo w razie opróżnienia się odnośnych posad w inny sposób.

§ 18.

Rada dla pieczy nad zabytkami może mianować korespondentami osoby, rozwijające korzystną działalność w dziedzinie pieczy nad zabytkami austriackimi i badania tychże.

Osoby, które położyły na polu temu szczególnie zasługi, może protektor zamianować członkami honorowymi Komisyi centralnej dla pieczy nad zabytkami.

§ 19.

Szczegółowy zakres działania poszczególnych oddziałów Komisyi centralnej i jej organów oraz tok czynności regulują instrukcje i porządek czynności, zatwierdzone przez Ministra wyznań i oświaty. Minister ten ma prawo wydać na czas przejściowy od porządku dawnego do nowego osobne postanowienia z tymczasową mocą obowiązującą.

Stürgkh wr.